

Eesti Vähiliidu pressiteade - 4.veebruar on ülemaailmne vähipäev

Maailma vähipäev (*World Cancer Day*) toimub igal aastal 4. veebruaril ja on pühendatud vähivastasele võitlusele. Seda organiseerib *The Union for International Cancer Control's (UICC)*, kuhu kuulub 1200 liiget 172 maalt. Eesti Vähiliit on UICC ametlik liige alates 1993. aastast ja lähtub oma tegevustes rahvusvahelistest põhimõtetest. 2020. a diagnoositi maailmas 19,3 miljonit uut vähijuhtumit ja ligi 10 miljonit inimest suri vähki. Lähiaastateks prognoositakse vähahaigestumuse jätkuvat kasvu. Rahvusvaheline vähivastane liit UICC kutsub inimesi mõtlema, mida meie ühiskonnas saame või mida igaüks isiklikult saab ära teha seoses võitluses vähiga. Maailma vähipäeva moto on: „Close the care gap“ – „Tervem elu vähiga“ (<https://www.worldcancerday.org/take-action>).

Oluline on tõsta inimeste teadlikkust võimendades sõnumit - vähki saab ennetada ja varakult avastada, mis aitaks oluliselt vähendada vähki haigestumist ja seeläbi suremust.

Eestis on valminud vähitõrje tegevuskava aastateks 2021–2030, mis on suunatud vähi süsteemsele ennetamisele, varasele diagnoosimisele ja ravi kättesaadavuse tagamisele. Tähtis on vähendada suremust, pikendada patsientide elumust ja parandada elukvaliteeti. Seda saavutatakse, kui riiklikul tasandil tegeletakse kõikide vähahaigust puudutavate aspektidega. Vähitõrje all mõistetakse kogu vähivastast tegevust alates vähiennetusest kuni tavaellu naasmiseni pärast vähist tervenemist, aga ka väärikat elust lahkumist.

UICC teatab, et 2023. a teame vähktõvest rohkem kui kunagi varem. See suurenenud teadlikkuse, teadmiste ja mõistmise tase kajastub loodetavasti haiguse

paremas ennetamises, varasemas diagnoosimises, tõhusamas ravis ja lõppkokkuvõttes vähist tervenenuate suuremas arvus. Viimase kahekümne aasta jooksul on teadusringkonnad kogunud üha rohkem tõendeid vähktõve riskifaktorite ja sealhulgas ka inimese enda elustiiliga seotud faktorite nagu suitsetamine, liigne kehakaal ja vähene füüsiline aktiivsus kohta.

2003. aastal võttis Maailma Terviseassamblee vastu tubakatoodete tarbimise piiramist käsitleva raamkonventsiooni, mis jõustus 2005.a. Praegu elab 5 miljardit inimest riikides, kes on kehtestanud suitsetamiskeelu, kus pakenditel on graafilised hoiatused ja kus on rakendatud muid tõhusaid tubakatoodete tarbimise piiramise meetmeid.

Vähktõve immuunraviga tegelevad teadlased James P. Allison ja dr Tasuku Honjo said 2018. aasta oktoobris meditsiini ja füsioloogia valdkonnas Nobeli preemia. Nende murrangulised uuringud organismi enda immuunsüsteemi aktiveerimiseks vähirakkude vastu on viinud paljude immunoteraapia ravimite väljatöötamiseni. Uuringud annavad uue lootuse neile patsientidele, kellel on diagnoositud vähk kauglearenenud staadiumis, kus ellujäämisvõimalused on tavaliselt oluliselt väiksemad. Teadusuuringute ja tehnoloogia areng tervikuna on teinud kiire arenguhüppe, näiteks juba 2006. aastal kiitis USA toidu- ja raviamet (FDA) heaks esimese inimese papilloomiviirus (HPV) vastase vaktsiini. See vaktsiin aitab kaitsta viiruste eest, mis põhjustavad umbes 70% emakakaelavähist ja vähieelsetest seisunditest. Järjest enam on tõendeid selle kohta, et HPV vaktsiinid on noorte naiste kaitsmiseks emakakaelavähi eest tõhusad. Väga oluline on ka poiste vaktsineerimine.

Allikas: www.worldcancerday.org, www.uicc.org

Lisainfo: www.cancer.ee